

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Богдан КОРОБКО

» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки магістра

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Спеціальності A2 «Дошкільна освіта»

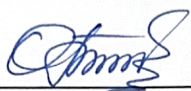
(код і назва спеціальності)

Полтава
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта», другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», 2026 року.

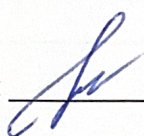
Розробник: Шевчук Вікторія Валентинівна, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Оксана ТУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

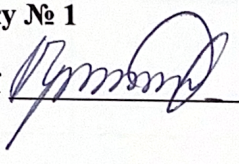
Протокол від «25» серпня 2026 року №1

Завідувач кафедри психології та педагогіки Леся КЛЕВАКА

«25» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Віктор ЧЕРНИШОВ

«27» серпня 2026 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти
		денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань А Освіта	вибіркова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність А 2 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
		Семестр
		2-й
		Лекції
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>	14 год.
		Практичні
		18 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		88 год.
		Індивідуальна робота:
-		
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 32/88.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «**Спеціальна педагогіка**» є формування у здобувачів освіти системних знань, професійних умінь та компетентностей для організації навчально-виховного процесу, соціальної адаптації та підтримки осіб з особливими освітніми потребами, а також здатності застосовувати педагогічні технології та корекційні підходи в спеціальних і інклюзивних освітніх умовах. Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі здобуття освіти фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність працювати в команді.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «**Спеціальна педагогіка**» є попередньо опановані дисципліни.

4. Очікувані результати здобуття освіти з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального здобуття освіти, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

5. Критерії оцінювання результатів здобуття освіти

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний порогів рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений	Середній , що забезпечує

			робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.залику	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах здобуття освіти є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/залику.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів здобуття освіти

Під час вивчення дисципліни «**Спеціальна педагогіка**» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів здобуття освіти:

поточний контроль

- усне опитування;
- виконання практичних завдань;

- тестування
- підсумковий контроль**
- екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Загальні проблеми спеціальної педагогіки

Об'єкт, предмет вивчення спеціальної педагогіки. Завдання та мета. Основні категорії. Значення спеціальної педагогіки. Міждисциплінарні зв'язки. Сучасні уявлення про нормальний порушений розвиток. Фактори психічного розвитку людини. Динаміка психічного розвитку в умовах недостатності функцій. Види дизонтогеній (викривленого розвитку). Загальні закономірності відхилень розвитку.

Практичне заняття №1

Тема 2. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання розумово відсталих дітей (олігофренопедагогіка)

Предмет і завдання педагогіки дітей із затримкою психічного розвитку та розумово відсталих дітей. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із затримкою психічного розвитку. Причини і механізми виникнення ЗПР та олігофренії. Класифікація за ступенем важкості та етіопатогенетичним принципом. Особливості розвитку пізнавальної сфери. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності. Особливості психологічного діагностування та корекції при дизонтогенезі за типом ретардації та дисфункції дозрівання.

Практичне заняття №2

Тема 3. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями слуху (сурдопедагогіка) Предмет і завдання педагогіки осіб із порушеннями слуху. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями слуху. Причини та механізми відхилень у розвитку. Психолого-педагогічна класифікація порушень слухової функції у дітей із порушеннями слуху. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями слуху. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями слуху. Особливості діяльності дітей із порушеннями слуху. Особливості психологічної діагностики і корекції порушень слуху у дітей.

Практичне заняття №3

Тема 4. Здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями зору (тифлопедагогіка)

Предмет і завдання тифлопедагогіки. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями зору. Причини порушення зору. Класифікація порушень зорової функції у дітей. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями зору. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями зору. Особливості діяльності дітей із порушеннями зору. Особливості психологічної діагностики і корекції порушень зору у дітей.

Практичне заняття №4

Тема 5. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням опорно-рухового апарату Предмет і завдання ортопедагогіки. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості рухових розладів при ДЦП. Форми ДЦП. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості діяльності дітей із опорно-рухового апарату. Психологічна діагностика дітей при порушеннях опорно-рухового апарату.

Практичне заняття №5

Тема 6. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням мовлення (логопедагогіка). Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями мовлення. Причини та механізми відхилень у розвитку. Класифікація мовленнєвих порушень. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із порушеннями мовлення. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери дітей із порушеннями мовлення. Особливості діяльності дітей із порушеннями мовлення. Психологічне діагностування й корекції при тяжких порушеннях мовлення у дітей.

Практичне заняття №6

Тема 7. Психічний розвиток, здобуття освіти та виховання дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери і поведінки

Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із РДА. Причини і механізми виникнення РДА. Психологічна сутність РДА. Класифікація станів за ступенем важкості. Особливості розвитку пізнавальної сфери. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності. Особливості психологічної діагностики и корекції при РДА.

Практичне заняття №7

Практичне заняття №8

Практичне заняття №9

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	усього	лекції	практичні	лабораторні	Індивід. роб	Самост. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ						
Тема 1. Загальні проблеми спеціальної педагогіки.	18	2	2	-	-	14
Тема 2. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання розумово відсталих дітей (олігофренопедагогіка)	18	2	2	-	-	14
Тема 3. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями слуху (сурдопедагогіка)	18	2	2	-	-	14
Тема 4. Здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями зору (тифлопедагогіка)	18	2	2	-	-	14
Тема 5. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням опорно-рухового апарату	18	2	2	-	-	14
Тема 6. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням мовлення (логопедагогіка)	18	2	2	-	-	14

Тема 7. Психічний розвиток, здобуття освіти та виховання дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери і поведінки	12	2	6	-	-	4
Усього годин	120	14	18	-	-	88

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
	Семінарські заняття не передбачені*	-

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Тема 1. Загальні проблеми спеціальної педагогіки. 1. Об'єкт, предмет вивчення спеціальної педагогіки. Завдання та мета. 2. Сучасні уявлення про нормальний порушений розвиток. 3. Фактори психічного розвитку людини. Динаміка психічного розвитку в умовах недостатності функцій. 4. Види дизонтогенії (викривленого розвитку).	2
2	Тема 2. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання розумово відсталих дітей (олігофренопедагогіка) 1. Предмет і завдання педагогіки дітей із затримкою психічного розвитку та розумово відсталих дітей. 2. Причини і механізми виникнення ЗПР та олігофренії. Класифікація за ступенем важкості та етіопатогенетичним принципом. 3. Особливості розвитку пізнавальної сфери. 4. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності.	2
3	Тема 3. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями слуху (сурдопедагогіка) 1. Предмет і завдання педагогіки осіб із порушеннями слуху. 2. Причини та механізми відхилень у розвитку. 3. Психолого-педагогічна класифікація порушень слухової функції у дітей із порушеннями слуху. 4. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями слуху. 5. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями слуху. 6. Особливості діяльності дітей із порушеннями	2

	слуху.	
4	Тема 4. Здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями зору (тифлопедагогіка) 1. Предмет і завдання тифлопедагогіки. Причини порушення зору. 2. Класифікація порушень зорової функції у дітей. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями зору. 3. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями зору. 4. Особливості діяльності дітей із порушеннями зору.	2
5	Тема 5. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням опорно-рухового апарату 1. Предмет і завдання ортопедагогіки. 2. Особливості рухових розладів при ДЦП. Форми ДЦП. 3. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. 4. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. 5. Особливості діяльності дітей із опорно-рухового апарату.	2
6	Тема 6. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням мовлення (логопедагогіка) 1. Причини та механізми відхилень у розвитку. Класифікація мовленнєвих порушень. 2. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із порушеннями мовлення. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери дітей із порушеннями мовлення. 3. Особливості діяльності дітей із порушеннями мовлення.	2
7-9	Тема 7. Психічний розвиток, здобуття освіти та виховання дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери і поведінки 1. Причини і механізми виникнення РДА. Психологічна сутність РДА. 2. Класифікація станів за ступенем важкості. Особливості розвитку пізнавальної сфери. 3. Особливості розвитку особи та емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності.	6
	Усього	18

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми

	Лабораторні заняття не передбачені*	-
--	-------------------------------------	---

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи є: розвиток здатності до самостійного наукового пошуку, критичного осмислення та системного аналізу теоретичного і практичного матеріалу; поглиблення й інтеграція професійних знань; опрацювання та інтерпретація наукових джерел; виявлення взаємозв'язків між різними науковими підходами та концепціями; обґрунтування власної професійної позиції, формулювання аргументованих висновків і визначення перспектив подальшого дослідження проблеми.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до екзамену за контрольними запитаннями.

Питання

для самостійного вивчення здобувачами вищої освіти

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Тема 1. Загальні проблеми спеціальної педагогіки. Загальні та специфічні закономірності психічного розвитку Основні категорії. Значення спеціальної педагогіки. Міждисциплінарні зв'язки. Загальні закономірності відхилень розвитку.	14
2	Тема 2. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання розумово відсталих дітей (олігофренопедагогіка) Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із затримкою психічного розвитку. Особливості психологічного діагностування та корекції при дизонтогенезі за типом ретардації та дисфункції дозрівання.	14
3	Тема 3. Психологічні особливості здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями слуху (сурдопедагогіка) Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями слуху. Особливості психологічної діагностики и корекції порушень слуху у дітей.	14
4	Тема 4. Здобуття освіти та виховання осіб із порушеннями зору (тифлопедагогіка) Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями зору. Особливості психологічної діагностики и корекції порушень зору у дітей.	14
5	Тема 5. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням опорно-рухового апарату Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями опорно-рухового апарату. Психологічна діагностика дітей при порушеннях опорно-	14

	рухового апарату.	
6	Тема 6. Психічний розвиток та здобуття освіти і виховання дітей з порушенням мовлення (логопедагогіка) Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями мовлення. Психологічне діагностування й корекції при тяжких порушеннях мовлення у дітей.	14
7	Тема 7. Психічний розвиток, здобуття освіти та виховання дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери і поведінки Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із РДА. Особливості психологічної діагностики и корекції при РДА.	4
	Разом	88

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи здобуття освіти

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних, занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій та/або практичних занять використовуються такі словесні методи, як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

- **інструменти, обладнання та програмне забезпечення дисципліни :**

- ✓ платформа Moodle для розміщення навчальних матеріалів, завдань, тестів та організації комунікації між викладачем і студентами;
- ✓ мультимедійні проєктори та екрани для демонстрації презентацій, відеоматеріалів та інших візуальних матеріалів, що дозволяє зробити лекції більш наочними та динамічними;
- ✓ програми для відеоконференцій: Zoom, Google Meet для проведення (за виробничої необхідності) онлайн-лекцій, семінарів, практичних та консультацій.

- **методи навчання, які дозволяють формувати soft skills (наприклад, робота в команді, робота в малих групах, ділові ігри, дебати, квести, кейс-методи, дискусії тощо).**

- ✓ робота в малих групах та командна робота, що вимагає розподілу ролей, співпраці та взаємної відповідальності, розвиває навички комунікації, співробітництва та лідерства;
- ✓ кейс-методи, що передбачає аналізування реальних або змодельованих ситуацій, формує вміння приймати обґрунтовані рішення, аналізувати проблеми та знаходити ефективні шляхи їх вирішення.
- ✓ ділові та рольові ігри, зокрема моделювання ситуацій, що можуть виникнути в освітньому закладі.
- ✓ дебати та дискусії, що передбачають обговорення спірних питань з педагогіки, сприяють розвитку критичного мислення, навичок аргументації та публічних виступів, а також креативності, здатності до нестандартного мислення.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі

студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти за результатами опанування навчальної дисципліни.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем								
	Тема 1.	Тема 2	Тема 3.	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7.		
Практичне заняття									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Опитування	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Тестування					7				
Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Виконання завдань самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1		
Всього за темами	5	5	5	5	12	5	13		
Екзамен	50								
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100								

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів здобуття освіти. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (наприклад, $0,7 \times 10 = 7$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти результатами складання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1, 2. Питання. (макс. по 15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів здобуття освіти.
	8-11	Питання розкрито, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів здобуття освіти.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів здобуття освіти.
	0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти.
3. Практичне завдання	16-20	Завдання вирішено повністю та правильно, виклад рішення здійснено чітко, у логічній послідовності, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів здобуття освіти та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	11-15	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів здобуття освіти та здатності його застосування під час вирішення

		практичних завдань.
	6-10	Завдання вирішено, однак рішення містить помилки, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів здобуття освіти та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	0-5	Відсутнє вирішення завдання або вирішення з суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів здобуття освіти у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	
60 – 63	E – достатньо	3 – задовільно
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. **Шевчук В.В.** Тексти лекцій з дисципліни «Спеціальна педагогіка» для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності **A2**

«Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026 р. 102 с.

2. **Шевчук В.В.** Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Спеціальна педагогіка» для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026 р. 54 с.

3. **Шевчук В.В.** Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Спеціальна педагогіка» для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026 р. 54 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Грибань Г. В. Подолання труднощів засвоєння та використання лексики і зв'язного мовлення: навч. посіб. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2025. 60 с.
2. Квітка Н. О., Лапін А. В. Готовність педагогів до роботи з дітьми з ООП в умовах війни та повоєнний час: навч.-метод. посіб. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2025. 194 с.
3. Середя І.В. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів освіти з курсу за змішаною формою здобуття освіти. Частина II / І.В.Середя, В.А.Кисличенко. Миколаїв, 2021.198 с.
4. Українська спеціальна педагогіка в персоналіях: Навч. посіб. / За загальною редакцією В.І.Бондаря, В.М.Синьова. Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2021. 428 с.
5. Паламар О. М., Топузов М. О., Кондратенко С. В. Сучасні технології супроводу дітей з порушеннями зору в кризових ситуаціях: методичні рекомендації [Електронне видання]. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2025. 59 с.
6. Спеціальна педагогіка і психологія: сучас. термінол. словник / за ред. Л. Прохоренко, В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с.
7. Спеціальна психологія. Термінологічний словник / укладач М.В. Носкова. Львів : Вид-во Дьвівська політехніка, 2025. 340 с.
8. Ярмола Н. А. Інклюзивне навчання: підручник. Київ: Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2025. 125 с.

Допоміжна

1. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Середя, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. 188 с
2. Sereda I. V. Blended learning implementation during training the teachers of special education in the conditions of quarantine. Information Technologies and Learning Tools, 2022. № 88(2), 239–254. <https://doi.org/10.33407/itlt.v88i2.4532>
3. Психолого-педагогічний супровід здобуття освіти дітей з інтелектуальними порушеннями/навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, С. В. Трикоз, І.В. Сухіна, Н. А. Ярмола.: За наук. ред. О.В. Чеботарьової К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2018. 123 с
4. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. К., 2013. В 2-х ч. І ч. 242 с., ІІ ч. 214 с.
5. Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму: Монографія. К.: Видавництво “Фенікс”, 2010. 320 с.

6. Шевчук В.В. Наукові основи вибору діагностичних методик дослідження дітей з різним ступенем аутизму. *Наукові перспективи*. 2025. № 5 (59). С. 2280-2292. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-2280-2292](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-2280-2292).
7. Шевчук В.В. Основи психологічної допомоги сім'ям, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2024. № 1. С. 84-89. DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8458/2024-1-12>
8. Шевчук В.В. Особливості емоційної стійкості психологів, що працюють з дітьми, які мають комплексні порушення розвитку. *Прояви резилієнтності на різних рівнях системи: сім'я, освіта, суспільство під час війни* : зб. наук. матеріалів І Міжнар. наук.- практ. конф., 23 листоп. 2023 р. Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2023. С. 107–111.
9. Шевчук В.В. Психофізіологічні аспекти стресу у осіб з особливими освітніми потребами. *Наукові перспективи*. 2025. № 3 (57). С. 1627–1640. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3\(57\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3(57)).
10. Шевчук В. В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах сучасної інклюзивної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. № 6/58. С. 2412–2425. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-6\(58\)-2412-2424](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-6(58)-2412-2424)

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7458>
2. Як застосовувати Міжнародну класифікацію функціонування (МКФ) у сфері освіти. <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/7055>
3. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України <https://ispukr.org.ua/>
4. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови <https://spp.org.ua/index.php/journal>
5. Створення інклюзивного середовища. Сучасні педагогічні технології. <https://umo.edu.ua/korotkostrokovyi-proghrami-pidvishhennja-kvalifikaciji>
6. Організація інклюзивного навчання в закладі освіти: від нормативних вимог до ефективної практики. <https://vector.ued.gov.ua/uk/mpk/5091/detail/>
7. Каталог освітніх послуг. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України https://ispukr.org.ua/?page_id=333